

**Вищий навчальний заклад «Приватне акціонерне товариство
«Львівський інститут менеджменту»
Кафедра фундаментальних економічних та природничих дисциплін**

СИЛАБУС

«ЦИВІЛЬНИЙ ЗАХИСТ»

рівень вищої освіти	другий (магістерський) рівень
галузь знань	07 «Управління та адміністрування»
спеціальність	073 «Менеджмент»
освітньо-професійна програма	«Менеджмент організацій і адміністрування»
кількість кредитів ЄКТС	4 (120 год.)
форма навчання	очна (денна), заочна
компонент освітньо-професійної програми	вибіркова
цикл підготовки	професійний
мова викладання	українська

Керівник курсу:

Прізвище, ім'я, по батькові викладача (викладачів), науковий ступінь, вчене звання	Ступницька Наталія Володимирівна, кандидат технічних наук, доц
Контактний телефон	097-515-26-10
E-mail:	N_Stupnytska@i.ua
Адреса викладання дисципліни	вул. Ліська, 16, м. Львів, 79018 кафедра менеджменту та міжнародного бізнесу Львівський інститут менеджменту
Кафедра, за якою закріплена дисципліна	фундаментальних економічних та природничих дисциплін
Графік консультацій	згідно графіку консультацій

ОПИС ДИСЦИПЛІНИ

Обсяг навчальної дисципліни

Кількість кредитів 4 / 120 год., із них:

Лекції (год.) – 26

Семінарські заняття (год.) – 0

Практичні заняття (год.) – 13

Самостійна робота (год.) – 81

Форма підсумкового контролю успішності навчання – залік

Навчальна дисципліна «Цивільний захист» об'єднує систему знань і навиків для виконання заходів цивільного захисту (ЦЗ) персоналом об'єктів господарювання і населенням при загрозі і виникненні надзвичайних ситуацій (НС) природного і техногенного характеру згідно з чинними законодавчими та іншими нормативно-правовими актами. Дисципліна передбачає вивчення питань цивільного захисту відповідно до особливостей професійної діяльності майбутніх фахівців. Тематика матеріалу пов'язана з прогнозуванням негативних наслідків надзвичайних ситуацій і забезпеченням заходів захисту об'єктів господарювання в зонах природних і техногенних надзвичайних ситуацій.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є способи захисту людей та матеріальних цінностей в умовах надзвичайних ситуацій мирного та воєнного часу. Цивільна оборона (ЦО) – це самостійна спеціальна дисципліна, яка вивчає проблеми забезпечення безпеки людей та виробничої діяльності об'єктів господарювання в умовах надзвичайних ситуацій як мирного, так і воєнного часів, а також ліквідації їх наслідків.

Мета вивчення дисципліни – набуття знань та умінь для здійснення професійної діяльності за спеціальністю з урахуванням ризику виникнення техногенних аварій й природних небезпек, які можуть спричинити надзвичайні ситуації та привести до несприятливих наслідків на об'єктах господарювання, а також формування у студентів відповідальності за особисту та колективну безпеку

Основними **завданнями** навчальної дисципліни є засвоєння студентами новітніх теорій, методів і технологій з прогнозування надзвичайних ситуацій, побудови моделей їхнього розвитку, визначення рівня ризику та обґрунтування комплексу заходів, спрямованих на відвернення надзвичайних ситуацій, захисту персоналу, населення, матеріальних та культурних цінностей в умовах надзвичайних ситуацій, локалізації та ліквідації їхніх наслідків.

Навчальний контент

№з/п	Теми	Результати навчання
1.	Цивільний захист України: історія розвитку, головні завдання та сучасна організаційна структура	Знати: – організацію цивільного захисту в сучасних умовах; – методи та інструментарій моніторингу НС, побудови моделей (сценаріїв) їх розвитку та оцінки їх соціально-економічних наслідків; – основні принципи і способи захисту населення в НС; – оцінку обстановки в НС; – оцінку стійкості роботи об'єктів господарювання в НС; – систему ліквідації наслідків НС; – умови забезпечення життєдіяльності населення в період наслідків НС; – дії населення в умовах НС; – дії керівників об'єктів господарювання (ОГ) щодо попередження НС і щодо керівництва ОГ при ліквідації наслідків НС; – систему підготовки населення з Цивільного захисту; – основні положення міжнародного права з Цивільного захисту.
2.	Надзвичайні ситуації та їх класифікація	
3.	Моніторинг небезпек, що можуть спричинити НС	
4.	Планування заходів з питань цивільного захисту	
5.	Методи розрахунку зон ураження від	
		Вміти:

	техногенних вибухів і пожеж та противибуховий і протипожежний захист ОГ	– визначити коло своїх обов’язків за напрямом професійної діяльності з урахуванням завдань з ЦЗ; – приймати рішення з питань ЦЗ в межах своїх повноважень; – виконувати проведення ідентифікації, дослідження умов виникнення і розвитку НС та забезпечення скоординованих дій щодо їх попередження на ОГ відповідно до своїх професійних обов’язків;
6.	Прогнозування обстановки та планування заходів захисту в зонах радіоактивного, хімічного і біологічного зараження	– вибирати і застосовувати методики з прогнозування та оцінки обстановки в зоні НС, розрахунку параметрів уражальних чинників джерел НС, що контролюються і використовуються для прогнозування, визначення складу сил, засобів і ресурсів для подолання наслідків НС; – розуміти, розробляти і впроваджувати превентивні та оперативні (аварійних) заходи цивільного захисту;
7.	Оцінка інженерної обстановки та соціально-економічних наслідків НС	– інтерпретувати новітні досягнення в теорії та практиці управління безпекою у НС; – забезпечити якісне навчання працівників об’єктів господарювання (ОГ) з питань ЦЗ, надати допомогу та консультацію працівникам організації (підрозділу) з практичних питань захисту у НС;
8.	Забезпечення заходів і дій в межах єдиної системи цивільного захисту	– оцінювати стан готовності підрозділу до роботи в умовах загрози і виникнення НС за встановленими критеріями та показниками.

Методичне забезпечення навчальної дисципліни

1. Навчальна і робоча програми.
2. Навчальний посібник, підручник, курс лекцій, презентації.
3. Методичні рекомендації до семінарських занять із курсу.
4. Методичні рекомендації до самостійної роботи студентів.
5. Завдання для контрольних робіт та питання на залік.

Компетентності та результати навчання згідно ОПП, формуванню яких сприяє дисципліна

Інтегральна компетентність (ІК):

ІК	Здатність розв’язувати складні задачі і проблеми у сфері менеджменту або у процесі навчання, що передбачають проведення досліджень та/або здійснення інновацій за невизначеності умов і вимог.
----	--

Загальні компетентності:

ЗК 01	Здатність до проведення досліджень на відповідному рівні.
ЗК 03	Навички використання інформаційних та комунікаційних технологій.
ЗК 04	Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети.

Спеціальні компетентності:

СК 01	Здатність обирати та використовувати концепції, методи та інструментарій менеджменту, в тому числі у відповідності до визначених цілей та міжнародних стандартів.
СК 02	Здатність встановлювати цінності, бачення, місію, цілі та критерії, за якими організація визначає подальші напрями розвитку, розробляти і реалізовувати

	відповідні стратегії та плани.
СК 08	Здатність використовувати психологічні технології роботи з персоналом.
СК 09	Здатність аналізувати й структурувати проблеми організації, приймати ефективні управлінські рішення та забезпечувати їх реалізацію.

Програмні результати навчання:

ПРН 01	Критично осмислювати, вибирати та використовувати необхідний науковий, методичний і аналітичний інструментарій для управління в непередбачуваних умовах.
ПРН 02	Ідентифікувати проблеми в організації та обґрунтовувати методи їх вирішення.
ПРН 06	Мати навички прийняття, обґрунтування та забезпечення реалізації управлінських рішень в непередбачуваних умовах, враховуючи вимоги чинного законодавства, етичні міркування та соціальну відповідальність.

Політика оцінювання

Політика оцінювання знань здобувачів освіти здійснюється з дотриманням принципів доброчесності та студентоцентрованого підходу.

Політика щодо дедлайнів та перескладання. Роботи слід здавати у зазначені терміни. За порушення термінів здачі завдань знижується бал. Перескладання модулів відбувається із дозволу навчального відділу за наявності поважних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування).

Політика щодо академічної доброчесності. Списування під час підсумкового контролю та заліку заборонене (в т.ч. із використанням мобільних пристроїв). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час он-лайн тестування.

Політика щодо відвідування. Відвідування лекцій та практичних занять є обов'язковим. За відвідування 1 лекції / 1 практичного заняття нараховується 1 бал. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись дистанційно із погодженням викладача, у цьому випадку за відвідування лекційних та практичних занять бали нараховуються за результатами тестування по темі лекції / практичного заняття.

До відома студентів шкала і критерії оцінювання доводиться на першому занятті з дисципліни:

Шкала та критерії оцінювання знань студентів з курсу

Оцінка за національною шкалою	Критерії оцінювання
5 «відмінно» (90-100 балів)	Глибокі теоретичні знання з дисципліни, повні, обґрунтовані відповіді на поставлені питання, вільне володіння методами виконання практичних завдань та їх безпомилкове вирішення, чітке розуміння значущості порушення вимог цивільного захисту та аргументована позиція щодо необхідності їх своєчасного усунення.
4 «добре» (82-89 балів)	Вільне володіння програмним матеріалом та методами виконання практичних завдань, однак з недостатньо повним їх обґрунтуванням та порушенням логіки викладення. Мають місце незначні помилки при вирішенні практичних завдань.
4 «добре» (74-81 балів)	Достатні теоретичні знання з дисципліни та вміння виконувати стандартні практичні завдання. Мають місце окремі помилки у відповідях на поставлені

	питання. Відсутність чіткої аргументованої позиції при вирішенні практичних завдань.
3 «задовільно» (64-73 балів)	Достатні теоретичні знання з дисципліни, наявність певних навичок щодо вирішення практичних завдань. Відповіді на поставлені питання недостатньо аргументовані з наявністю окремих суттєвих помилок. Помилки при вирішенні практичних завдань через нерозуміння кінцевого результату.
3 «задовільно» (60-63 балів)	Мінімально допустимий рівень теоретичних знань з дисципліни. Володіння основним понятійним апаратом. Можливість вирішення окремих практичних завдань за допомогою викладача. Неповна відповідь на поставлені питання із допущенням суттєвих помилок.
2 «незадовільно» (35-59 балів) (з можливістю повторного складання)	Недостатні теоретичні знання та недостатнє володіння основними поняттями і категоріями дисципліни. Виконання практичних завдань не в повному обсязі, або невірне виконання усіх робіт.
2 «незадовільно» (1-34 балів) (з обов'язковим повторним вивченням дисципліни)	Відсутність теоретичних знань та практичних навичок з дисципліни. Не виконання програми дисципліни.

Міждисциплінарні зв'язки

Пререквізити: Безпека життєдіяльності, Основи охорони праці, що необхідні для опанування компетентностями.

Постреквізити: знання, отримані під час вивчення навчальної дисципліни, будуть використовуватись при опануванні: «Управління якістю», а також при проходженні переддипломної практики та написанні кваліфікаційної (магістерської) роботи, і у практичній діяльності.

Рекомендована література

Базова:

1. С. О. Ковжого, С. А. Тузіков, Є. В. Карманний, А. П. Зенін. Цивільний захист і охорона праці в галузі : навч. посібник. Харків : «Право», 2019. 192 с.
2. О. Г. Левченко, О. І. Полукаров, В. В. Зацарний, Ю. О. Полукаров, О. В. Землянська. Охорона праці та цивільний захист : підручник. Київ: КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2019. 408 с.
3. О. І. Запорожець, В. О. Михайлюк, Б. Д. Халмурадов, А. В. Русаловський, Н. В. Кулалаєва. Цивільний захист : підручник. Київ : ТОВ «Видавництво «Центр учбової літератури», 2020. 264 с.
4. Дубінін В. А., Ізотов В. І., Ляшенко В. В., Маркіна Л. М., Савіна О. Ю., Штейн П. В. Актуальні питання цивільного захисту : навчальний посібник. Миколаїв : Видавництво «НУК», 2020. 464 с.

5. О. Г. Левченко, О. В. Землянська, Н. А. Праховнік, В. В. Зацарний. Безпека життєдіяльності та цивільний захист : підручник. КПП ім. Ігоря Сікорського. Київ : Каравела, 2021. 268 с.
6. Корінний В.І., Стефанович І.С., Стефанович П.І. „Цивільний захист”, курс лекцій, Київ. 2018. 213 с.
7. Михайлюк В. О., Халмурадов Б. Д. Цивільна безпека. Київ : Центр навчальної літератури, 2019. 158 с.
8. Цивільний захист України. Навчальний посібник для студентів закладів вищої освіти всіх спеціальностей за освітнім рівнем «магістр»/ А. І. Ткачук, О. В. Пуляк. Кропивницький : РВВ ЦДУ ім. В. Винниченка, 2023. 188 с.
9. О. Г. Левченко, О. І. Полукаров, В. В. Зацарний, Ю. О. Полукаров, О. В. Землянська. За ред. О. Г. Левченка. Охорона праці та цивільний захист : підручник. Київ : КПП ім. Ігоря Сікорського, 2019. 472 с.

Допоміжна:

1. Організаційно-методичні вказівки з підготовки населення Львівської області до дій у надзвичайних ситуаціях на 2024–2025 роки. Наказ Державної служби України з надзвичайних ситуацій від 3 січня 2024 року № 8.
2. Кодекс цивільного захисту України від 02.10.2012 № 5403-VI .
3. Бикова О. В. та ін. Основи цивільного захисту : навч. посібник. Київ : 2019. 223 с.
4. Васійчук В. О., Гончарук В. Є., Качан С. І., Мохняк С. М. Основи цивільного захисту : навч. посібник. Львів, 2019. 384 с.
5. Михайлюк В. О., Халмурадов Б. Д. Цивільна безпека : навч. посібник. Київ : Центр учбової літератури, 2018. 158 с.
6. Русаловський А. В., Вендичанський В. Н. Цивільний захист : навч. посібн./За наук.ред. Запорожця О. І., Київ : АМУ, 2018, 250 с.
7. М. М. Кулешов, В. П. Садковий, В. В. Тютюнник. Державна система цивільного захисту : навч. посіб. Харків : НУЦЗУ, 2020. 232 с.
8. Запорожець О. І., Михайлюк В. О., Халмурадов Б. Д., Русаловський А. В., Кулалаєва Н. В. Цивільний захист : підручник. Київ : Центр учбової літератури, 2021. 264 с.

Інформаційні ресурси:

1. Верховна Рада України. URL : <https://www.rada.gov.ua> .
2. Кабінет Міністрів України. URL : <http://www.kmu.gov.ua/>.
3. Міністерство освіти і науки України. URL : <https://www.mon.gov.ua>
4. Міністерство захисту довкілля і природних ресурсів України URL : <https://mepr.gov.ua/>
5. Державна служба України з надзвичайних ситуацій. URL : <https://www.dsns.gov.ua>